

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет технологій та дизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор КНУТД

д.е.н., проф. Іван ГРИЩЕНКО

« 15 » 2024 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ**
зі спеціальності **075 Маркетинг**
(денна, вечірня та заочна форми здобуття вищої освіти)
освітньо-наукова програма «Маркетинг»
на здобуття ступеня доктора філософії
на 2024 р.

РЕКОМЕНДОВАНО

Вченою радою факультету
управління та бізнес-дизайну
від 19 березня 2024 р.

Протокол № 10

Олександра ОЛЬШАНСЬКА

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри маркетингу та
комунікаційного дизайну
від 18 березня 2024 р.

Протокол № 10

Олена ЄВСЕЙЦЕВА

Київ 2024

ВСТУП

Мета вступного іспиту в аспірантуру зі спеціальності 075 «Маркетинг» – це визначення фактичної відповідності рівня підготовки випускників ЗВО вимогам наукової підготовки за обраним фахом. Вступ до аспірантури за спеціальністю 075 «Маркетинг» здійснюється шляхом складання вступних іспитів на загальних підставах, передбачених чинним законодавством на момент проведення вступних випробувань. Для спеціальності «Маркетинг» вступні іспити в аспірантуру проводяться після завершення навчання та здобуття освітнього ступеня «магістр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

Програма вступного іспиту складається з п'яти розділів, які утворені згідно з функціями і типовими завданнями діяльності фахівця з маркетингу.

Аналітична функція реалізується шляхом використання низки інструментів аналізу ринку і його складових для проведення маркетингових досліджень різних масштабів і цільового спрямування, результат яких – розроблення обґрунтованих маркетингових планів стратегічного, тактичного та оперативного рівня. Складові цієї функції наступні: вивчення ринку як такого; вивчення споживачів; вивчення фірмової структури ринку; вивчення товару; аналіз внутрішнього середовища підприємства.

Виробнича функція маркетингу призначена для формування і реалізації інноваційного складника у товарній політиці підприємства через розроблення і підтримку програм створення нових товарів і вдосконалення наявних. Складові цієї функції наступні: організація виробництва нових товарів; організація матеріально-технічного забезпечення; управління конкурентоспроможністю та якістю продукції.

Збутова функція спрямована на створення ефективної збутової мережі для підтримування конкурентоспроможної продукції підприємства та реалізації їх з найбільшою вигодою. Ефективне виконання збутової функції маркетингу є досить складним і проблемним завданням, враховуючи масштаби сучасного ринку, просторові й часові перешкоди, наявні на шляху від виробника до кінцевого споживача, необхідність залучення до збуту посередників та ін. Збутова функція містить такі складові: організація системи товароруку; провадження цілеспрямованої товарної політики; організація сервісу.

Управлінська функція передбачає систематичний цілеспрямований вплив на маркетингову діяльність через планування, організацію, мотивацію і контроль для досягнення маркетингових цілей підприємства. Складові цієї функції наступні: планування маркетингової діяльності; організація маркетингової діяльності; інформаційне забезпечення; контроль маркетингової діяльності.

У кожному розділі інтегрується матеріал певного функціонального спрямування з різних дисциплін фахової підготовки. При цьому органічно поєднуються теоретичні та практичні питання, які дозволяють виявити знання й уміння вступника та узагальнення – для уточнення та впорядкування понятійно-категорійного апарату, аналізу та синтезу – для визначення стану та розвитку підприємств, просування продукції на ринку, класифікації та типології – для визначення видів стратегії, економіко-математичного моделювання – для визначення перспектив розвитку підприємств, обґрунтувань і розрахунків за окремими функціями фахівця з маркетингу.

Вступний іспит проводиться у комбінованій формі (письмова та усна). Складається з трьох теоретичних питань (письмова) та співбесіди. На надання письмової відповіді вступнику відводиться 2 години.

ОПИС ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ЗМІСТ

З метою складання вступного іспиту для зарахування на навчання на здобуття ступеня доктор філософії вступник повинен підготуватися за наступними розділами.

РОЗДІЛ 1. Аналітичні аспекти маркетингової діяльності підприємства

1.1. Діагностика стану ринку та середовища маркетингової діяльності Сутність аналізу маркетингової діяльності, його види і зміст. Складові зовнішнього і внутрішнього середовища маркетингової діяльності. Аналіз стратегічної і поточної маркетингової діяльності. Аналітична оцінка стану та кон'юнктури внутрішніх та зовнішніх товарних ринків. Аналіз стану конкурентів. Збирання та аналіз інформації щодо стану конкуренції на вітчизняних та зарубіжних ринках. Аналіз стану попиту на продукцію власного підприємства та товарів-конкурентів. Аналіз запитів споживачів. Ведення пошуку та аналізу реальних і потенційних партнерів на внутрішніх і зовнішніх ринках.

1.2. Аналіз оперативної маркетингової діяльності Аналіз планів маркетингової оперативної діяльності за складовими його комплексу: товар – ціна – розподіл – комунікації. Аналіз ефективності використання каналів розподілу та каналів постачання. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів та управління запасами товарно-матеріальних цінностей. Аналіз ефективності використання бюджету маркетингу, комунікаційної діяльності.

1.3. Інформаційні системи і технології в маркетингу. Інформація в управлінні маркетинговою діяльністю та її характеристика. Характеристика інформаційних систем маркетингу. Автоматизовані робочі місця як засіб автоматизації роботи маркетологів. Типові технологічні засоби пошуку, збирання і нагромадження маркетингової інформації. Технологічні засоби підтримки прийняття маркетингових рішень. Засоби графічного аналізу маркетингових даних. Аналіз списків. Засоби для роботи з даними OLAP. Інформаційно-аналітичні методи і моделі підтримки прийняття маркетингових рішень. Статистичні моделі прийняття маркетингових рішень з урахуванням чинника невизначеності. Вибірковий метод за визначення попиту. Сучасні програмні продукти для управління маркетинговою діяльністю. Організація маркетингових досліджень з використанням комп'ютерних технологій оброблення інформації. Інформаційна технологія розв'язання задач з дослідження ринку та попиту на товари. Автоматизація розрахунків з установами місткості ринку. Автоматизація розрахунків з дослідження та оцінювання кон'юнктури товарного ринку. Автоматизація розрахунків з дослідження попиту на товари. Інформаційна технологія розв'язання задач з маркетингових досліджень товарів. Автоматизація розв'язання задач з аналізу конкурентоспроможності продукції (товарів, послуг). Автоматизація розв'язання задач з оптимізації асортиментного плану випуску продукції. Автоматизація розв'язання задач з аналізу стадії життєвого циклу товару. Інформаційна технологія розрахунків цін на товари. Загальна характеристика інформаційної системи з ціноутворення. Інформаційна технологія розрахунку цін на товари на основі витрат на виробництво. Інформаційна технологія розрахунку цін на експортно-імпорتنі товари. Інформаційне забезпечення логістичного процесу. Сучасні інформаційні технології в управлінні логістичними процесами. Показники інформаційних потоків. Інформаційна технологія розв'язання задач з управління рекламною діяльністю.

РОЗДІЛ 2. Маркетинг як методологія ринкової діяльності підприємства

2.1. Значення розробки нової продукції для успішності товарної політики підприємств. Організаційні форми управління продуктом: системи керуючого маркетингом, асортиментною лінією, новими товарами, венчурна група, комітет з планування нового продукту. Їх порівняльна характеристика. Етапи планування нового продукту. Генерування ідей. Розробка та перевірка концепції. Розробка стратегії маркетингу. Оцінка можливостей виробництва та збуту. Створення експериментального зразка та виявлення ставлення потенційних споживачів до товару. Випробовування у ринкових умовах. Комерціалізація.

2.2. Сучасні методи і засоби генерування ідей продуктових інновацій. Джерела ідей. Методи генерації ідей. Методи функціонального аналізу, що досліджують товар, та їх сутність: аналіз проблем використання товарів, перераховування ознак, примусового поєднання, морфологічного аналізу. Творчі методи пошуку ідей та їх сутність: «мозкова атака», «635», синектика. Необхідність відбору ідей. Застосування оцінювальної матриці «Нільсен». Відсіювання ідей методом «атаки, що розтворює». Контрольний фільтр для ідей.

2.3. Функціонально-вартісне обґрунтування інноваційного продукту. Поняття та значення функціонально-вартісного аналізу (ФВА) в маркетинговій діяльності. Головна мета і етапи ФВА. Класифікація функцій виробу як об'єктів функціонально-вартісного аналізу. Форми функціонально-вартісного аналізу: корегуюча, інверсна, творча; їх зв'язок з маркетинговою діяльністю.

2.4. Оцінювання комерційних перспектив інноваційного продукту. Причини невдач новинок. Складові сучасного інформаційного забезпечення створення наукомісткої та високотехнологічної продукції. Маркетингові дослідження прообразу нового товару. Аналіз економічної доцільності випуску нової продукції. Принципи оцінювання економічної ефективності товарних інновацій. Критерії оцінки ефекту й ефективності інвестицій у новий товар.

2.5. Системне управління якістю товарів і послуг. Основні поняття та визначення якості товарів та послуг. Петля якості і вимоги до окремих її складових. Міжнародні вимоги системи якості стосовно: маркетингу; проектування та розроблення технічних умов; матеріально-технічного постачання; підготовки виробництва і процесу виготовлення продукції. Сутність тотального менеджменту якості (TQM). Техніко-економічні показники і методи оцінювання якості продуктових інновацій. Дизайн нового товару. Технічна естетика та ергономіка, їх роль у підвищенні конкурентоспроможності товару.

РОЗДІЛ 3. Збутовий потенціал підприємства та його роль у просуванні товарних інновацій

3.1. Сутність збутової політики промислового підприємства. Управління товарним рухом. Чинники, що визначають рівень обслуговування клієнтів. Стандарти товарного руху. Регулювання діяльності учасників товарного руху. Організація планування і прогнозування довгострокових, середньострокових та оперативних показників товарного руху. Методи прогнозування збуту: об'єктивні та суб'єктивні. Рекомендований план прогнозування для керівників служби збуту. Визначення цілей, завдань та стандартів товарного руху. Недоліки методів прогнозування збуту у мінливому ринковому середовищі. Метод паралельної логіки. Можливості методу паралельної логіки при управлінні товарним рухом.

3.2. Логістична місія та логістичне середовище підприємства. Визначення та місце логістичного менеджменту. Інтеграція функцій управління бізнес-процесами в рамках логістичного менеджменту. Логістичний мікс «7R». Взаємодія логістичного менеджменту з маркетингом, з фінансовим та виробничим менеджментом. Логістика і стратегічне планування. Стратегія підприємства і логістична стратегія. Стратегічна роль логістики і види логістичних стратегій. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері виробництва. Традиційна і логістична концепції організації виробництва. Внутрішньовиробничі логістичні системи і їх роль в удосконаленні управління виробництвом товарів і послуг. Виштовхуючі та витягуючі системи управління матеріальними потоками у виробничій логістиці. Мікрологістична система «планування потреби в матеріалах/ресурсах» та її модифікації (MRP, MRP-1, MRP-2, ERP. Концепція «точно в термін» та мікрологістична система КАНБАН. Мікрологістична система ОПТ як синтез систем MRP та КАНБАН. Концепція ненасиченого виробництва («lean production»). Ефективність застосування логістики при управлінні матеріальними потоками на виробництві. Логістичний підхід до управління матеріальними потоками у сфері обігу. Система планування матеріальних ресурсів в каналах розподілу DRP та її модифікація DRP-2. Системи швидкого реагування на попит (DDT), швидкої реакції (QR), планування неперервного поповнення (CPR) та ефективної реакції на запити споживачів (ECR) та особливості управління матеріальними потоками в них. Специфіка логістичної діяльності в кожній системі. Ефективність застосування логістики при управлінні матеріальними потоками у сфері обігу. Логістичний підхід до обслуговування споживачів. Технологія роботи з клієнтами. Технологічна схема обробки замовлень. Логістичні принципи обслуговування. Поняття логістичного обслуговування. Формування системи логістичного обслуговування. Залежність витрат на сервіс від рівня сервісу. Методи оцінки рівня логістичного обслуговування. Визначення оптимального рівня логістичного обслуговування. Логістика сервісного відгуку – SRL. Економічне забезпечення логістики. Структура та обсяги логістичних витрат. Вплив логістичних витрат на ринкову вартість продукції. Співзалежність складових логістичних витрат. Підвищення ефективності виробництва продукції та послуг за рахунок управління логістичними витратами. Ідентифікація конфлікту витрат. Концепція мінімізації загальних витрат підприємства. Логістика як чинник підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Вплив логістики на доходність активів.

3.3. Інтегровані маркетингові комунікації на ринку ТПП. Елементи маркетингових комунікацій промислового маркетингу. Особистий продаж і управління збутом ТПП. Підбір торговельного персоналу. Підготовка представника служби збуту. Концепція «нових продажів». Реклама та стимулювання збуту на ринку ТПП. Функції реклами в промисловому маркетингу. Цілі рекламної діяльності у промисловому маркетингу. Пріоритетність каналів поширення інформації на ринку ТПП. Етапи плану стимулювання збуту ТПП. Виставкова і ярмаркова діяльність на ринку ТПП. Цілі проведення виставок і ярмарків. Основні етапи організації виставки для ТПП.

РОЗДІЛ 4. Управління маркетинговими можливостями підприємства

Управління маркетинговою діяльністю

4.1. Реалізація планів діяльності Сутність процесу управління маркетингом та його складові. Виконання планів діяльності за складовими комплексу маркетингу: товар – ціна – розподіл – комунікації. Управління процесом удосконалення асортименту та якості продукції, випуску нової продукції. Управління процесом формування попиту і стимулювання збуту, рекламною діяльністю. Оцінка

ефективності маркетингової діяльності, функціонування каналів розподілу і постачання.

4.2. Оперативна робота Здійснення оперативного обліку виконання маркетингових планів і завдань. Складання заявок, зведених відомостей, замовлень і номенклатурних планів поставок готової продукції та матеріальних ресурсів. Складання звітності з виконання планів маркетингу, збуту і матеріально-технічного забезпечення. Взаємодія служби маркетингу з іншими структурними підрозділами підприємства щодо реалізації маркетингової товарної і цінової політики, виконання коригувальних дій. Реалізація маркетингової політики розподілу і комунікацій. Здійснення персонального продажу та індивідуального збуту, заходів зі стимулювання збуту. Реалізація заходів щодо підвищення ефективності роботи в каналах розподілу. Регулювання збутових, виробничих і товарних запасів. Підтримування зв'язків з постачальниками і споживачами. Реалізація форм і методів паблікрилейшнз.

4.3. Консультаційна діяльність. Консультування щодо стану вітчизняного та зарубіжних ринків, їх кон'юнктуру та прогнозування розвитку. Організація інформаційних та ділових зустрічей, а також поїздок для обміну досвідом з проблем маркетингової і підприємницької діяльності. Здійснення консалтингу з питань формування попиту і стимулювання збуту, обґрунтування й укладання комерційних угод з постачання, збуту та продажу. Консультування з питань отримання або надання послуг. Консультування з проблем підвищення ефективності маркетингової діяльності.

Планування маркетингової діяльності

4.4. Підготовка перспективних і поточних планів Зміст роботи з планування маркетингу. Види планів маркетингу. Розроблення маркетингових програм та алгоритмів планування перспективних і поточних планів маркетингової діяльності. Розрахунок прогнозованих та поточних обсягів виробництва і реалізації продукції. Складання перспективних і поточних планів комерційної діяльності підприємства у сфері матеріально-технічного забезпечення і збуту. Планування програми ринкового визнання товару підприємства. Визначення ринкових цін. Розрахунок планового бюджету маркетингової діяльності. Розрахунок планового бюджету рекламної діяльності. Алгоритм планування збуту. Планування комунікаційної діяльності промислового підприємства.

4.5. Підготовка нормативної бази маркетингової і комерційної діяльності Нормативні, технічні та економічні параметри конкурентоспроможності товару. Показники якості продукції та їх використання в плануванні маркетингової діяльності підприємства. Структура сукупних запасів товарно-матеріальних ресурсів. Нормування збутових запасів готової продукції, виробничих запасів, товарних запасів торгово-посередницьких організацій.

4.6. Планування заходів з підвищення ефективності виробництва Основні показники ефективності маркетингової стратегічної та поточної маркетингової діяльності. Обґрунтування основних показників ефективності комерційної діяльності служби збуту та посередницької діяльності в каналах розподілу. Розроблення плану підвищення економічної ефективності використання матеріальних ресурсів. Розрахунок потреб у технічному і кадровому забезпеченні складського перероблення, відвантаження та продажу виробленої продукції виробництва.

Організація маркетингової діяльності

4.7. Організаційна побудова служби маркетингу Організація маркетингової діяльності на підприємстві. Моніторинг зовнішнього та внутрішнього середовища

маркетингової діяльності, превентивне реагування на зміни його стану. Організаційні структури управління маркетинговою та комерційною діяльністю. Ознаки та етапи формування служби маркетингу на підприємстві. Взаємодія служби маркетингу з іншими структурними підрозділами підприємства та зовнішніми суб'єктами (контрагентами).

4.8. Організація поточної роботи служби маркетингу Організаційні форми проведення маркетингових досліджень. Система засобів маркетингу. Основні принципи формування та функціонування систем якості ISO 9000:2000. Маркетингове забезпечення інноваційного продукту: види та зміст робіт. Організація товарного руху промислової продукції. Організація логістичних процесів складської переробки вантажів та їх транспортування з додержанням відповідних технологічних процесів. Організація роботи виставок, ярмарків та інших заходів закупівельно-торгової й комунікаційної діяльності. Маркетингові інформаційні системи та системи прийняття рішень на підприємстві. Ведення переговорів з питань маркетингу, укладання угод.

Контроль маркетингової діяльності

4.10. Сутність контролю маркетингової діяльності, його види та зміст. Контроль стратегічної і поточної маркетингової діяльності. Контроль виконання договірних зобов'язань. Контроль стану матеріальних ресурсів і готової продукції на складах, додержання правил зберігання і підготовки готової продукції до відправлення її споживачам (замовникам). Контроль виконання планів поставки готової продукції і надання послуг клієнтам. Контроль відповідності обсягу і номенклатури фактичних запасів готової продукції та сировини і матеріалів установленим нормативам. Зміст і порядок проведення інвентаризації. Підготовка вихідної інформації про хід контролю та стан контрольованих показників, маркетингових планів і програм, кількісних і якісних показників маркетингової діяльності.

РОЗДІЛ 5. Комерційна діяльність посередницьких підприємств

Ринок і комерційна діяльність посередницьких підприємств. Кон'юктурні дослідження товарних ринків посередницькими підприємствами. Комерційні зв'язки і договірні відносини посередників, умови продажу та транспортування. Організація закупівель і реалізації продукції та надання додаткових послуг. Матеріально-технічна база комерційної діяльності посередницьких підприємств. Методи оцінювання показників техніко-організаційного рівня посередницьких підприємств та ефективності обслуговування споживачів. Ціноутворення, планування витрат та доходів комерційних підприємств. Напрями розвитку й удосконалення комерційної діяльності посередників.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНИЙ ІСПИТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Питання до 1 розділу:

1. Роль маркетингових досліджень в управлінні. Визначення. Основні етапи розвитку.
2. Основні етапи процесу маркетингових досліджень. Їх складові. Принципи маркетингових досліджень.
3. Маркетингова інформаційна система. Її складові. Переваги та недоліки. Система

- аналізу маркетингової інформації.
4. Основні відмінності маркетингових досліджень на промисловому та споживчому ринках.
  5. Пошукові питання і гіпотези. Їх роль. Основні джерела для розробки гіпотез.
  6. Основні типи маркетингових досліджень. Взаємозв'язок між ними. Пошуковий (дослідницький) тип маркетингових досліджень. Цілі, для яких він використовується. Описово – аналітичний (дискрептивний) тип маркетингових досліджень. Суть. Цілі, для яких він використовується. Причинно – наслідковий (казуальний) тип маркетингових досліджень. Умови його застосування. Джерела інформації.
  7. Вторинна маркетингова інформація. Визначення. Види. Переваги та недоліки.
  8. Основні етапи процесу маркетингових досліджень.
  9. Суть внутрішньої вторинної інформації. Цілі та джерела.
  10. Зовнішня вторинна маркетингова інформація. Визначення. Класифікація.
  11. Основні джерела первинної маркетингової інформації.
  12. Спостереження як джерело отримання первинної маркетингової інформації. Визначення. Параметри. Переваги та недоліки.
  13. Моделювання як джерело отримання первинної маркетингової інформації. Вимоги до моделей. Види. Переваги та недоліки.
  14. Експеримент як джерело отримання первинної маркетингової інформації. Лабораторний та польовий експерименти. Їх переваги та недоліки.
  15. Способи організації експерименту за принципами: “після”, “до і після”, “до і після” з контрольною групою, “до і після” з двома експериментальними і двома контрольними групами., “після” з контрольною групою. Їх переваги та недоліки.
  16. Панельний метод дослідження. Його основні ознаки.
  17. Опитування як джерело отримання первинної маркетингової інформації. Суть. Класифікація. Переваги та недоліки.
  18. Експертне опитування. Значення. Способи організації. Переваги та недоліки.
  19. Метод “Дельфі” в експертному опитуванні. Його основні етапи.
  20. Використання фокус – груп у маркетинговому дослідженні. Цілі. Критерії, за якими формуються фокус – групи. Модератор у фокус – групі. Його роль, стилі поведінки. Типи питань при проведенні дискусії.
  21. Методи комунікацій при проведенні опитування. Їх порівняльна характеристика.
  22. Особисті інтерв'ю як засіб проведення опитування. Переваги та недоліки. Правила врахування ступеня адекватності респондента на питання, що задається в ході опитування.
  23. Анкета як метод проведення опитування. Вимоги щодо її розробки. Схема збирання та обробки даних з використанням анкет.
  24. Структура анкети. Вимоги до її складових. Типи запитань анкети. Їх переваги та недоліки. Умови застосувань відкритих та закритих запитань.
  25. Принципи побудови анкети. Вимоги до формулювання запитань.
  26. Суть вибіркового спостереження. Принципи його застосування.
  27. Основні поняття вибіркового спостереження. Етапи формування вибірки.
  28. Вибіркові оцінки та основні показники вибірки.
  29. Основні типи вибіркового спостереження: детерміновані та імовірнісні вибірки.
  30. Визначення обсягу вибірки. Випадок, коли генеральна сукупність відома. Випадок, коли генеральна сукупність невідома.
  31. Статистична перевірка гіпотез. Ризики, які при цьому виникають.

32. Помилки при опитуванні. Види систематичних помилок. Причини помилок опитування.
33. Мода, медіана, модальний інтервал, медіанний інтервал, квартилі, середньоквадратичне відхилення та дисперсія.
34. Кореляційний аналіз, його суть та показники.
35. Регресивний аналіз, його суть, показники та значення.
36. Розрахунок сезонних коливань і сезонної хвилі та їх практичне застосування.
37. Перевірка спряженості за критеріями: χ^2 – квадрат, Чупрова та Крамера.
38. Основні напрямки дослідження маркетингу.
39. Дослідження ринку. Методи розрахунку місткості ринку.
40. Дослідження конкуренції.
41. Дослідження системи маркетингу.
42. Дослідження діяльності фірми.
43. Дослідження маркетингового середовища.
44. Дослідження товару та його властивостей.
45. Дослідження на стадії розробки ідеї нового товару. Джерела інформації. Методи виявлення потреб.
46. Методи тестування концепції нового товару.
47. Маркетингові дослідження на стадії бізнес – аналізу. Варіанти рішень, що приймаються за підсумками ринкового тесту. Методи оцінки імовірних обсягів збуту при застосуванні пробного маркетингу.
48. Галузеві дослідження.
49. Дослідження споживачів. Чинники, що впливають на поведінку покупця на споживчому ринку. Звіт за результатами маркетингових досліджень. Вимоги до його підготовки. Структура.
50. Презентація результатів маркетингових досліджень. Цілі доповіді. Структура. Основні вимоги до використання наочних засобів. Правила відповідей на запитання.

Питання до 2 розділу:

1. Сутність сучасної концепції маркетингу. Класифікація споживчих товарів та послуг. Класифікація товарів та послуг промислового призначення.
2. Номенклатура і асортимент продукції.
3. Значення ціни в системі ринкових характеристик товару. Маркетингові політики ціноутворення. Методи ціноутворення.
4. Види і характеристика показників якості. Оцінювання якості продукції.
5. Рейтинг товару і порядок його визначення.
6. Маркетингове розуміння конкурентоспроможності товару.
7. Оцінювання конкурентоспроможності товару.
8. Визначення показника конкурентоспроможності за технічними параметрами.
9. Визначення показника конкурентоспроможності за економічними показниками.
10. Міжнародні критерії оцінювання конкурентоспроможності.
11. Імідж товару.
12. Структура і класифікація ринку товарів і послуг.
13. Механізм функціонування ринку.
14. Потреби, попит і пропозиція на ринку товарів та послуг.
15. Мікроекономічні теорії споживацької поведінки.

16. Психологічні та соціологічні теорії споживацької поведінки.
17. Основні об'єкти маркетингових досліджень.
18. Методика визначення потенціалу і місткості ринку.
19. Призначення та зміст сегментування ринку.
20. Методика вибору цільового ринку.
21. Зміст товарної політики підприємств. Визначення місця товару на ринку.
22. Диверсифікація товарної політики.
23. Управління продуктом.
24. Життєвий цикл товару та його етапи. Різновиди та характеристика життєвих циклів товару.
25. Характеристика етапів впровадження й зростання продажу товару.
26. Характеристика етапів зрілості і спаду продажу товару.
27. Необхідність розробки нової продукції в товарній політиці фірми.
28. Етапи планування нової продукції.
29. Маркетингове забезпечення інноваційного продукту.
30. Особливості окремих етапів життєвого циклу нових товарів.
31. Призначення та види ідентифікації продукції.
32. Призначення і функції упаковки.
33. Штрихове кодування інформації.
34. Методи відкритої цінової конкуренції. Методи прихованої цінової конкуренції.
35. Нецінові форми і методи конкуренції.
36. Класифікація конкурентних стратегій.
37. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію.
38. Система органів Антимонопольного комітету України.
39. Поведінка споживача при виборі місця здійснення покупки.
40. Особливості конкуренції у роздрібній торгівлі.
41. Державна реєстрація товарного знаку.
42. Зміст і основна мета інноваційної діяльності. Класифікаційні ознаки і види інновацій. Значення продуктових і технологічних інновацій.
43. Характеристики новинок, що забезпечують прорив. Анкета Кано. Класифікація потреб і типів характеристик товару, що їм відповідають.
44. Маркетингові інновації. Поняття нового товару в маркетингу. Мотиви інновацій. Особливості інноваційних процесів у сучасних умовах.
45. Етапи планування нового продукту.
46. Джерела інноваційних ідей. Методи генерації ідей.
47. Сутність методів функціонального аналізу: аналіз проблем використання товарів, перерахування ознак, примусового об'єднання, морфологічного аналізу.
48. Творчі методи пошуку ідей і їхня сутність: "мозкова атака", "635", синектика.
49. Поняття функціонально-вартісного аналізу, його основні принципи й етапи.
50. Принципи оцінювання економічної ефективності товарних інновацій.

Питання до 3 розділу:

1. Роль ціни як складової ринкової економіки. Принципи ціноутворення та їх зміст.
2. Умови ефективного здійснення процесу ціноутворення в суспільстві.
3. Зміни напрямку та характеру ціноутворення залежно від типу ринку.

4. Функції цін та їх зміст. Структура вільної ціни. Собівартість продукції та її складові. Прибуток підприємства та його суть.
5. Податки, що їх сплачує підприємство і які входять до складу ціни.
6. Торгівельно-посередницька надбавка та її складові.
7. Цінові знижки та їх зміст.
8. Характер обмежень цін в умовах ринкової економіки.
9. Мета та завдання державного регулювання цін. Пряме державне регулювання цін та його зміст. Непряме державне регулювання цін та його зміст.
10. Економічні методи державного впливу на ціни та їх зміст.
11. Командно-централізовані методи державного впливу на ціни та їх зміст.
12. Методи державного регулювання цін у різних країнах світу.
13. Політика ціноутворення та їх суть. Два підходи до розробки політики ціноутворення.
14. Розробка політики ціноутворення залежно від життєвого циклу товару.
15. Принципи розробки політики ціноутворення на підприємстві.
16. Етапи розробки політики ціноутворення на підприємстві та їх зміст.
- Стратегії ціноутворення та їх зміст. Стратегії ціноутворення на нові товари та їх зміст. Стратегії ціноутворення на товари, що вже реалізуються на ринку, та їх зміст. Стратегії ціноутворення на вироби залежно від їх якості.
17. Розрахунок ціни як найважливіша складова цінової політики.
18. Інформація, необхідна підприємству для розробки ціни на товар.
19. Методичні підходи до розробки ціни виробу.
20. Витратні методи розрахунку ціни та їх зміст.
21. Методи розрахунку ціни на основі попиту споживачів.
22. Ціноутворення в галузях легкої та харчової промисловості та їх особливості.
23. Структура відпускної ціни на споживчі товари.
24. Особливості розрахунку ціни на вироби текстильних, трикотажних підприємств.
25. Особливості розрахунку ціни на вироби швейних та шкіряно-взуттєвих підприємств.
26. Роздрібні ціни та їх місце в загальній системі цін.
27. Вимоги до встановлення роздрібних цін. Співвідношення роздрібних цін та їх зміст.
28. Торгівельна надбавка та зміст її основних елементів.
29. Цінова політика торговельного підприємства та її склад.
30. Етапи розробки цінової політики торговельного підприємства.
31. Методи визначення торговельної надбавки.
32. Структура продажної ціни та її склад.
33. Транспортні тарифи на перевезення вантажів та їх класифікація. Транспортний тариф як елемент ціни товару.
34. Собівартість перевезення вантажів і методика її розрахунку.
35. Тарифи на перевезення вантажів залізницею та їх особливості.
36. Види тарифів на перевезення вантажів залізницею.
37. Вантажні тарифи автомобільного транспорту та їх особливості.
38. Відрядні тарифи автомобільного транспорту та їх особливості.
39. Погодинні тарифи автомобільного транспорту та їх особливості.
40. Вантажні тарифи річкового транспорту та особливості їх встановлення.

41. Особливості ціноутворення у сфері побутового обслуговування населення.
42. Ціна послуг та її склад.
43. Методи визначення ціни послуги на підприємствах побутового обслуговування.
44. Собівартість послуг підприємств житлового господарства та її склад.
45. Ціна контракту у сфері зовнішньоекономічної діяльності та її зміст.
46. Інформаційна база для визначення ціни контракту.
47. Принципи визначення цін зовнішньоекономічних контрактів.
48. Чинники, що впливають на ціни зовнішньоекономічних угод.
49. Світові ціни як база для вивчення цін контракту та методи аналізу цих цін.
50. Методи розрахунку цін зовнішньоекономічного контракту.

Питання до 4 розділу:

1. Маркетингова політика розподілення, її місце у збутовій діяльності підприємства.
2. Цілі, сутність та основні елементи політики розподілення.
3. Концепція розподілення товарно-матеріальних ресурсів виробників в умовах маркетингової орієнтації їх діяльності.
4. Вплив кон'юнктури ринку на вибір маркетингової політики розподілення.
5. Особливості розподілення товарно-матеріальних ресурсів за умов ринку.
6. Маркетингова політика розподілення як стратегія управління доведенням товарної продукції від виробників до споживачів. Співвідношення поняття “збут” і “розподіл”.
7. Основні задачі збуту промислового підприємства. Принципи побудови організаційної структури системи розподілення на підприємстві.
8. Розподілення функцій та формування системи збуту виробничого підприємства.
9. Збутова політика та збутова стратегія підприємства, їх формування. Ключові складові збутової стратегії їх характеристика.
10. Франчайзинг як особлива форма виняткового збуту.
11. Проблеми управління збутовою діяльністю підприємства в умовах маркетингової орієнтації.
12. Основні заходи підвищення ефективності управління збутом на підприємстві.
13. Ринкові посередники, їх специфіка, та умови застосування.
14. Принципи класифікації посередників каналів розподілу.
15. Характеристика незалежних оптових посередників.
16. Актуальність створення логістичних ланцюгів для вітчизняних підприємств.
17. Потенційні корисності учасників логістичного ланцюга поставок.
18. Дослідження трактувань дефініції «логістичний ланцюг поставок».
19. Референтна модель управління ланцюгами поставок SCOR.
20. Функції, що підлягають оптимізації і показники ефективності логістичних ланцюгів поставок.
21. Підсистеми управління логістикою Oracle E-Business Suite у межах ланцюга поставок.

22. Архітектура інформаційних систем ARIS, що застосовуються для управління бізнес-процесами в межах ланцюга поставок.
23. Сутність інтегрованого функціонального моделювання IDEF бізнес-процесів у межах ланцюга поставок.
24. Аналогова модель логістичного ланцюга поставок.
25. Структура логістичного ланцюга поставок.
26. Класифікація видів діяльності у межах ланцюга поставок на попередні й послідовні.
27. Базова модель логістичного ланцюга поставок.
28. Характеристика структурних елементів логістичного ланцюга поставок.
29. Чинники, що впливають на структуру логістичного ланцюга поставок.
30. Основні характеристики логістичного ланцюга поставок.
31. Показники оцінки ефективності функціонування логістичного ланцюга поставок.
32. Потужність логістичного ланцюга поставок.
33. Класифікація логістичних ланцюгів поставок.
34. Основні види діяльності у ланцюгах поставок.
35. Показники якості послуг і обслуговування клієнтів у межах логістичного ланцюга поставок.
36. Досвід організування логістичних ланцюгів поставок вітчизняними й зарубіжними підприємствами, фірмами, компаніями.
37. Узагальнений алгоритм проектування ланцюгів поставок.
38. Етапи проектування ланцюгів поставок.
39. Сутність інтегрованого підходу до проектування ланцюга поставок.
40. Реінжиніринг логістичного ланцюга поставок як спосіб його удосконалення й перепроєктування.
41. Джерела трансформацій логістичного ланцюга в логістичну мережу.
42. Аналіз логістичного ланцюга поставок за допомогою складання карти процесу.
43. Опис і аналіз логістичного ланцюга поставок з використанням діаграми передування.
44. Формування каналів розподілу продукції підприємства.
45. Основні підходи до вибору каналу розподілу. Основні параметри порівняльної характеристики каналів розподілу.
46. Вартісний підхід до вибору каналів, його сильні та слабкі місця. Складові, за якими визначаються витрати у каналах розподілу.
47. Програма аудиту взаємин каналу, зміст її основних частин. Управління торгівельними відношеннями у каналі розподілення. Управління комунікацією у каналі розподілу. Управління сервісним обслуговуванням клієнтів у каналах розподілу.
48. Мерчандайзинг як інструмент збільшення обсягів реалізації товарів.
49. Контроль збуту та аналіз результатів діяльності служби збуту.
50. Контроль задоволеності споживачів, його місце у системі контролю за збутовою діяльністю та визначенні перспектив збуту.

Питання до розділу 5.

1. Становлення та еволюція розвитку комерційного посередництва в Україні.
2. Зарубіжний досвід комерційної посередницької діяльності.

3. Інформаційне обслуговування посередницької діяльності
4. Сутність, зміст і функції комерційного посередництва.
5. Формування та роль малих підприємств у розвитку України.
6. Мотивація комерційної діяльності.
7. Кон'юктура товарного ринку.
8. Дослідження кон'юктурного ринку посередницькими підприємствами.
9. Обґрунтування комерційних рішень посередницькими підприємствами.
10. Вибір посередників фірмами-виробниками.
11. Стан та перспективи розвитку на ринках ділової активності.
12. Оцінка чутливості посередників до цін.
13. Методи прийняття та супроводження комерційних рішень посередницькими підприємствами.
14. Ринок товарів та послуг.
15. Ринковий попит та пропозиція.
16. Комерційні зв'язки між суб'єктами ринку.
17. Комерційний договір: суть, значення, структура, порядок укладання та припинення.
18. Особливості договорів купівлі-продажу з іноземними партнерами.
19. Транспортне забезпечення комерційно-посередницької діяльності.
20. Організація закупівель товарів та надання послуг.
21. Товарні біржі: методи організації і діяльності.
22. Аукціони та тендери: сутність, порядок проведення, види товарів.
23. Комерційна робота з організації закупівель товарів та надання послуг.
24. Оптова торгівля на продовольчих ринках.
25. Дрібнооптові магазини-склади.
26. Додаткові послуги посередників.
27. Складське господарство.
28. Матеріальні ресурси та матеріально-технічна база посередницьких підприємств.
29. Форми грошових розрахунків.
30. Ціни та ціноутворення у комерційних підприємствах.
31. Витрати, планування витрат.
32. Трансформація відносин власності в посередницькій діяльності.
33. Державне регулювання комерційної посередницької діяльності.
34. Впровадження науково-технічних досягнень у комерційну діяльність.

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Амонс С. Е., Красняк О. П. Маркетингові дослідження ринку і його структурних елементів: теоретичний аспект. Ефективна економіка. 2020. № 5.
2. Армстронг Г., Котлер Ф. Основи маркетингу. Науковий світ, 2022. 888 с.
3. Безугла Л.С., Перезовова І.В., Лагодієнко В.В. Маркетингові системи розподілу: навч. посіб. – Дніпро : Пороги, 2021. –С. 240
4. Дмитришин Б.В., Боровий М.В. Бізнес-аналітика та її роль в управлінні конкурентоспроможністю підприємства // Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки, 2020, вип. 5(38). С. 214-220.
5. Єрешко А. І., Сотніков Ю. М. Перспективи використання маркетингових онлайн-досліджень в інноваційному розвитку економіки регіону. Бізнес-навігатор,

2018, вип. 2-2. С. 63-66.

6. Корінев В.Л., Корецький М.Х., Дацій О.І. Маркетингова цінова політика. К.: Центр навчальної і практичної літератури, 2019. –С. 200
7. Котлер Ф. Маркетинг від А до Я. К.: Альпіна Паблішер Україна, 2021.-С. 252
8. Мартинович Н.О., Горник В.Г., Бойченко Е.Б. Маркетингові дослідження: навчальний посібник / Н.О. Мартинович, В.Г. Горник, Е.Б. Бойченко. Київ: «Видавництво Людмила», 2021. –С.323
9. Ноздріна Л. В. Бізнес-аналіз як драйвер успіху ІТ-проєкту / Л. В. Ноздріна, В. М. Лисак // Матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасні інформаційні системи та технології». Херсон : Херсонський національний технічний університет, 2020. С. 190-192.
10. Окландер М.А., Кірносова М.В. Маркетингова товарна політика: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. –С.246
11. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. -С.284
12. Остервальдер О, Піньє Ів. Побудова бізнес-моделей. Настільна книга стратега і новатора. К., Альпіна Паблішер Україна. 2020.- С.288
13. Рудь Н.Т. Інноваційні форми маркетингових досліджень: інтернет-маркетинг. Економічний форум. 2020. Вип. 1(4) С. 131-137.
14. Романова, Л. В. Маркетингова діяльність підприємств рекламної сфери : монографія / Л. В. Романова, В. І. Золотарьова. - К. : МАУП, 2021. – С.236
15. Могилевська О.Ю. Маркетингова система в забезпеченні стійкого розвитку промислових підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Київ. КиМУ. 2020. С.505
16. Armstrong G., Kotler Ph. Marketing: An Introduction. 13th Ed. Pearson, 2020. -С.642
17. David Meerman Scott (22). The New Rules of Marketing and PR: How to Use Content Marketing, Podcasting, Social Media, AI, Live Video, and Newsjacking to Reach Buyers Directly. Wiley; 8th edition. – С.480
18. Dent J. Distribution Channels: Understanding and Managing Channels to Market. 2nd. Ed. Kogan Page, Limited, 2021. -С.432
19. Dent J., White M. Sales and Marketing Channels: How to Build and Manage Distribution Strategy. 3rd Ed. Kogan Page Publishers, 2018. 384 p.
20. Marketing 5.0: Technology for Humanity. Philip Kotler, Hermawan Kartajaya, Iwan Setiawan. John Wiley & Sons, 2021. -С.224
21. Rosenbloom B. Wholesale Distribution Channels: New Insights and Perspectives. Routledge, 2020. –С.154

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Оцінювання відповіді на письмові питання та усну співбесіду здійснюється за шкалою. Максимальна кількість балів за вичерпні відповіді на три письмові питання та усну співбесіду складає 200 балів.

Шкала оцінювання відповідей на питання

Шкала оцінювання відповідей на питання				Критерії оцінювання
перше питання (письмове)	друге питання (письмове)	третє питання (письмове)	співбесіда (усне)	
60	60	60	20	Правильна вичерпна відповідь на поставлене запитання, продемонстровано глибокі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати свою відповідь, наведено приклади
48	48	48	16	В основному відповідь на поставлене питання правильна, але є несуттєві неточності
36	36	36	12	Відповідь на поставлене питання загалом наведено, але не має переконливої аргументації відповіді, характеристики певних об'єктів
24	24	24	8	Відповідь показує посереднє знання основного програмного матеріалу, містить суттєві помилки при трактуванні понятійного апарату
12	12	12	4	Відповідь на запитання неповна та містить суттєві помилки
0	0	0	0	Відповідь неправильна або відсутня

Підсумкова шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
180-200	A	відмінно
160-179	B	добре
150-159	C	
120-149	D	
100-119	E	задовільно
0-99	F	не склав